

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
ตำบลอนรัก อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

โดย

องค์การบริหารส่วนตำบลอนรัก
อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

คำนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 57 รัฐต้อง (1) อนุรักษ์ฟื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

ภูมิปัญญาไทย มีความสำคัญอย่างยิ่ง ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคง สร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิแก่คนไทย สามารถปรับ ประยุกต์หลักธรรมคำสอนทางศาสนาใช้กับชีวิตได้อย่างเหมาะสมสร้างความสมดุลระหว่างคนกับสังคมและธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน ช่วยเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิถีชีวิตของคนไทยให้เหมาะสมได้ตามยุค

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลดอนรัก ได้เล็งเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงได้สำรวจฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่นเพื่อให้ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น ตำบลดอนรัก อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี เป็นปัจจุบัน และเพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้มิให้สูญหายไปจากชุมชน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น เล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนในการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่นต่อไป

องค์การบริหารส่วนตำบลดอนรัก

บทนำ

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน

เล่ากันว่า นานมาแล้วมีบุตรชายเจ้าเมืองลพบุรี (จ.ลพบุรีปัจจุบัน) เดินทางมาบ้านดอนรัก และได้ชอบพอกับบุตรสาวของโตะกลางา ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นผู้หญิงที่มีความงามมากคนหนึ่ง บุตรสาวของโตะกลางาขอให้บุตรชายเจ้าเมืองลพบุรีสาบานตนเป็นมุสลิม นับถือศาสนาอิสลาม เจ้าเมืองลพบุรีทราบเรื่องดังกล่าวก็ไม่ยอม จึงส่งคนออกติดตามเอาตัวบุตรชายกลับ แต่บุตรชายเจ้าเมืองไม่ยอมจึงพยายามพาหนีและเผาตัวเองตาย ณ บริเวณที่มีลักษณะเป็นดอน และเพื่อเป็นอนุสรณ์สถานแห่งความรัก จึงเรียกว่า "บ้านดอนรัก"

องค์การบริหารส่วนตำบลดอนรัก ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลดอนรัก อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอหนองจิกทางทิศตะวันออกประมาณ 5 กิโลเมตร และอย่างห่างจากอำเภอเมืองจังหวัดปัตตานี ประมาณ 8 กิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อกับตำบลต่างๆ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลสุระมิแล อำเภอเมือง

ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลเกาะเปาะ ตำบลลิปะสะโง อำเภอหนองจิก

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลปะกาฮารัง อำเภอเมือง

ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลตุง อำเภอหนองจิก

มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 14 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 8,750 ไร่

ภูมิประเทศและด้านการเมือง/การปกครอง

ลักษณะภูมิประเทศ : สภาพพื้นที่และลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม

ลักษณะภูมิอากาศ : ภูมิอากาศโดยทั่วไปของตำบลดอนรัก ประกอบด้วย 2 ฤดู คือ

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึง กลางเดือนพฤษภาคม ระยะนี้เป็นช่วงว่างของฤดูมรสุม หลังจากสิ้นสุดฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือหรือฤดูหนาว อากาศจะเริ่มร้อนและอากาศจะร้อนจัดที่สุดในเดือนเมษายน และ พฤษภาคม แต่ไม่ร้อนมากนักเนื่องจากภูมิประเทศเป็นคาบสมุทรอยู่ใกล้ทะเล กระแสลมและไอน้ำจากทะเลทำให้อากาศคลายความร้อนไปมาก

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคม ถึง กลางเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งเป็นลมร้อนและชื้นจากมหาสมุทรอินเดียพัดปกคลุมประเทศไทย ทำให้มีฝนตกทั่วไป และในช่วงฤดูฝนยังมีร่องความกดอากาศต่ำปกคลุมภาคใต้เป็นระยะ ๆ อีกด้วย จึงทำให้มีฝนตกมากและเนื่องจากเป็นจังหวัดที่อยู่ทางด้านตะวันออกของภาคใต้ จึงได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ที่พัดผ่านอ่าวไทย ทำให้จังหวัดปัตตานี มีฝนตกมากในช่วงฤดูหนาว คือระหว่างเดือนพฤศจิกายน และ ธันวาคมอีกช่วงหนึ่งด้วย จึงนับว่าจังหวัดปัตตานีมีฤดูฝนที่ยาวนาน

ลักษณะของดิน:

โดยทั่วไปพื้นที่ตำบลดอนรัก เป็นที่ราบลุ่ม ลักษณะของเนื้อดินจะมีความแตกต่างกันไป จึงเหมาะแก่การปลูกพืชที่แตกต่างกันตามความเหมาะสม พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ในการทำนา

ลักษณะของแหล่งน้ำ: แหล่งน้ำในตำบลดอนรัก เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ 4 สาย (คลองธรรมชาติ)

ลักษณะของไม้และป่าไม้: ในเขตตำบลดอนรัก ไม่มีป่าไม้ธรรมชาติ

เขตการปกครองมีการแบ่งพื้นที่การปกครองท้องถิ่นออกเป็น 7 หมู่บ้าน มีพื้นที่การปกครองจำนวนหมู่บ้าน 7 หมู่บ้าน ดังนี้

- หมู่ที่ 1 บ้านดอนรัก
- หมู่ที่ 2 บ้านท่าด่าน
- หมู่ที่ 3 บ้านบาลา
- หมู่ที่ 4 บ้านคลองขุด
- หมู่ที่ 5 บ้านคลองวัว
- หมู่ที่ 6 บ้านปะกาจिनอ
- หมู่ที่ 7 บ้านโตะฆาวอ

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลอนรัก อำเภอนองจิก จังหวัดปัตตานี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน
2. เพื่อให้ผู้รับการถ่ายทอดตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตนเอง อันจะนำไปสู่การอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญานั้น ๆ ต่อไป

ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นคำที่มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย เป็นองค์ความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ซึ่งได้รับการถ่ายทอดจากผู้รู้หรือผู้มีประสบการณ์ ซึ่งเรียกว่าปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น ซึ่งมีผู้ให้คำจำกัดความของภูมิปัญญาท้องถิ่นในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1. กรมวิชาการ(2538) ให้ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่นว่า คือความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของคนเราผ่านกระบวนการศึกษา สังเกต วิเคราะห์จนเกิดปัญญาและตกผลึกมาเป็นองค์ความรู้ที่ประกอบกันขึ้นมาจากความรู้เฉพาะหลายเรื่อง ความรู้ดังกล่าวไม่ได้แยกย่อยออกมาให้เห็นเป็นศาสตร์เฉพาะสาขาวิชาต่าง ๆ อาจกล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้สมัยใหม่ที่จะช่วยในการเรียนรู้ การแก้ปัญหาการจัดการและการปรับตัวในการดำเนินชีวิตของคนเรา

2. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป.) กล่าวถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยว่าเป็นองค์ความรู้ ความสามารถและทักษะของคนไทยที่เกิดจากสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเลือกสรร เรียนรู้ ปรับแต่ง และถ่ายทอดสืบต่อกันมา เพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับยุคสมัย

3. สามารถ จันทรสุรีย์ (2536) กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดได้เองที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา เป็นสติปัญญา เป็นองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้านทั้งกว้าง ทั้งลึก ที่ชาวบ้านสามารถคิดเอง ทำเอง โดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่แก้ปัญหาการดำเนินวิถีชีวิตในท้องถิ่นอย่างสมวัย

จากความหมายดังกล่าว อาจสรุปว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง องค์ความรู้ หรือสิ่งที่สั่งสมกันมาตั้งแต่อดีต ซึ่งเป็นประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่นได้ผ่านการคิดค้นและปรับปรุง เปลี่ยนแปลงจนได้แนวทางที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพสังคมเป็นที่ยอมรับนับถือจากบุคคลทั่วไป ถือเป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิตที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมา

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดค้นขึ้น แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาแก้ปัญหา เป็นทั้งสติปัญญาและองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้าน ดังนั้น จึงมีความครอบคลุมเนื้อหาสาระและแนวทางดำเนินชีวิตในวงกว้าง ภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบไปด้วยองค์ความรู้ในหลายวิชา ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541) ได้จำแนกไว้รวม 10 สาขา คือ

1. สาขาเกษตรกรรม หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะ และเทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งสามารถพึ่งพาตนเองในสภาวะการณ์ต่าง ๆ ได้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหา การเกษตร เป็นต้น

2. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและการบริโภค) หมายถึง การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิตเพื่อชะลอการนำเข้าตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัดและเป็นธรรมอันเป็นกระบวนการให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ ตลอดทั้งการผลิตและการจัดจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม เช่น การรวมกลุ่มของกลุ่มโรงงานยางพารา กลุ่มหัตถกรรมและอื่น ๆ เป็นต้น

3. สาขาการแพทย์ไทย หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกันและรักษาสุขภาพของคนในชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้

4. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งอนุรักษ์ การพัฒนา และใช้ประโยชน์จากคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

5. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการค่าการสะสมและบริการกองทุนและธุรกิจในชุมชน ทั้งที่เป็นเงินตรา และโภคทรัพย์เพื่อเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน

6. สาขาสวัสดิการ หมายถึง ความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกันคุณภาพชีวิตของคนให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

7. สาขาศิลปกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะ สาขาต่าง ๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม ทศนศิลป์ คีตศิลป์ เป็นต้น

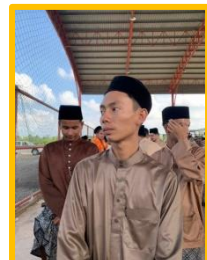
8. สาขาจัดการ หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ทั้งขององค์กรชุมชน องค์กรทางสังคมอื่น ๆ ในสังคมไทย เช่น การจัดการองค์กรของกลุ่มแม่บ้านระบบผู้

แต่ผู้แก้ไขในชุมชน เป็นต้น กรณีของการจัดการศึกษาเรียนรู้ นับได้ว่าเป็นภูมิปัญญาสาขาการจัดการที่มีความสำคัญ เพราะการจัดการศึกษาเรียนรู้ดี หมายถึงกระบวนการเรียนรู้พัฒนา และถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาไทยที่มีประสิทธิผล

9. สาขาภาษาและวรรณกรรม หมายถึง ความสามารถผลิตผลงานเกี่ยวกับด้านภาษา ทั้งภาษาถิ่น ภาษาโบราณ ภาษาไทย และการใช้ภาษา ตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท

10. สาขาศาสนาและประเพณี หมายถึง ความสามารถประยุกต์และปรับใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนาและประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่าให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติให้บังเกิดผลดีต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม เช่น การถ่ายทอดหลักศาสนา การบวชป่า การประยุกต์ ประเพณีบุญประเพณีข้าว เป็นต้น

ทะเบียนฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลดอนรัก

ลำดับ	ภาพถ่าย	ชื่อที่อยู่	ประเภทภูมิปัญญา
1.		อบต.ดอนรัก ม. 1 ต.ดอนรัก อ.หนองจิก จ.ปัตตานี 94170 โทร.0869601781	1.ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศาสนา และประเพณี 1.1ข้อมูลเกี่ยวกับศาสนสถาน (มัสยิดและสุเหร่าทั้ง 14 แห่งใน ตำบลดอนรัก) 1.2ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี -ประเพณีเมาลิด -ธรรมะสัญจร -ประเพณีรอมฎอน -ประเพณีวันว่าง ม.2 -ประเพณีวันว่าง ม.4 -ประเพณีวันรายาอีดิลฟิตรี -อนุรักษ์และสืบทอด ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และ และภูมิปัญญาท้องถิ่น -ประเพณีวันรายาอีดิลอัฎฮา -ตาคีกาสัมพันธ์ -ประเพณีอาซูรอสัมพันธ์ -จริยธรรมสัญจร
2.		นายโชติช่วง จินธาดา 39/1 ม.2 ต.ดอนรัก อ.หนองจิก จ.ปัตตานี 94170 โทร.081-8096998	2.ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้าน การเกษตร -โคกหนองนา และการทำ เกษตรแบบผสมผสาน
3.		นายชาฮีดัน แวกะจิ 37/3 ม.1 ต.ดอนรัก อ.หนองจิก จ.ปัตตานี 94170 โทร.063-3503243	3.ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้าน หัตถกรรม -การทำที่วางคัมภีร์อัล-กรุอ่าน

4.	 	4.1นางปาริดา ยอดสร้อย 12 ม.4 ต.ดอนรัก อ.หนองจิก จ.ปัตตานี 94170 โทร.086-7487857 4.2 นายนิโษะ ยูณู 122 ม.7 ต.ดอนรัก อ.หนองจิก จ.ปัตตานี 94170 โทร.062-0609995	4.ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการทำขนม 4.1 การทำขนมเจาะหู 4.2 การทำขนมกะละแม
5.	 	นางลีเยาะ ตาเห 18/1 ม.6 ต.ดอนรัก อ.หนองจิก จ.ปัตตานี 94170 โทร.081-3109566 นายเจโซะ เจสอเหาะ 121 ม.7 ต.ดอนรัก อ.หนองจิก จ.ปัตตานี 94170 โทร.065-0896312	5.ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านแพทย์แผนโบราณ 5.1หมอดำแย 5.2 หมอพื้นบ้าน -หมอสมุนไพร -หมอฉีบทันตกรรม
6.		อบต.ดอนรัก ม.1 ต.ดอนรัก อ.หนองจิก จ.ปัตตานี 94170 โทร.086-9601781	6.ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านภาษาและวรรณกรรม 6.1จัดสอนอัล-กรุอ่าน 6.2จัดสอนศาสนาอิสลามขั้นพื้นฐาน

ฐานข้อมูลเกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในพื้นที่ตำบลดอนรัก อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

1. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศาสนาและประเพณี

1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับศาสนสถาน (มัสยิด)

มัสยิดหรือสุเหร่า เป็นศาสนสถานของชาวมุสลิม คำว่ามัสยิด เป็นคำภาษาอาหรับ แปลว่า สถานที่ที่กราบชาวมุสลิมในแต่ละชุมชนจะสร้างมัสยิดขึ้นเพื่อเป็นสถานที่ปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา อันได้แก่การนมาซและการวิงวอน การปลุกตนเพื่อบำเพ็ญตบะ หาความสันโดษ (อิศติกาฟและคอลวะห์) นอกจากนี้มัสยิดยังเป็นโรงเรียนสอนอัลกุรอานและศาสนา สถานที่ชุมชนพบปะ ประชุม เณลิ้มฉลอง ทำบุญเลี้ยงสถานที่ทำพิธีสมรส และสถานที่พักพิงของผู้สัญจรผู้ไร้ที่พำนัก โดยที่ จะต้องรักษามารยาทของมัสยิด เช่นการไม่ทะเลาะเคาะระหว่างเพศชายและหญิง การกระทำที่ขัดกับ บทบัญญัติห้ามของอิสลามทั้งหมด

ที่	มัสยิด/สุเหร่า	หมู่ที่	ชื่อโต๊ะอิหม่าม
1.	มัสยิดนูรุดดิน (มัสยิดกลาง)	1	นายอาซัน สาและ
2.	สุเหร่าอัลอีมานียะห์ (บ้านควน)	1	นายอับดุลเราะห์มัน มะเซ็ง
3.	มัสยิดนูรอิสลาม (ริมคลอง)	1	นายเจ๊ะมะแว เจ๊ะสอเหาะ
4.	สุเหร่านูรุลฮิดายะห์	1	นายเจอะอาลี เปาะแต
5.	มัสยิดอัลฮิดายะห์	3	นายอาแด และมะลี
6.	มัสยิดนูรอิสลามียะห์	4	นายเจอะอันวาร์ เจะเลาะ
7.	มัสยิดนาซีอาตุคดิน (คลองวัว)	5	นายอิบราเฮ็ม แวอาลี
8.	สุเหร่าบ้านปอนะจือลง	5	นายสุตัง อาบู
9.	สุเหร่าบ้านจือลง	5	นายมุหำมัดอัสสอรี เจะนะ
10.	มัสยิดริฎวานียะห์(ปะกาจिनอ)	6	นายอับดุลลอเซะ เจะเลาะ
11.	สุเหร่ามูฮำมาดียะห์(ตลาดนัด)	6	นายมะนอ มะแซ
12.	สุเหร่าอะห์มาดียะห์(อาตัสจือแร)	6	นายปือราเฮง ปือราเฮง
13.	สุเหร่าบ้านโต๊ะฆาวอ	7	นายมะกอเซ็ง เจ๊ะกะรือมอ
14.	มัสยิดนูรุลอีมาน	7	นายเจ๊ะดอเลาะ แวกะจิ

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณี

- ประเพณีเมาลิด
- ธรรมะสัญจร
- ประเพณีรอมฎอน
- ประเพณีวันว่าง หมู่ที่ 2
- ประเพณีวันว่าง หมู่ที่ 4
- ประเพณีวันรายออฮิดิลฟิตรี
- อนุรักษ์และสืบทอดศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ประเพณีวันรายออฮิดิลอฎฮา
- ตาดีกาสัมพันธ์
- ประเพณีอาซูรอสัมพันธ์
- จริยธรรมสัญจร

ประเพณีงานเมาลิด

"เมาลิด" เป็นภาษาอาหรับแปลว่า เกิด ที่เกิด หรือวันเกิด ซึ่งหมายถึงวันสมภพของนบี มุหัมมัด ตรงกับวันที่ 12 เดือนรอบิอุลเอาวัล หรือเดือนที่ 3 ตามปฏิทินอาหรับมุสลิม จะเลือกเอา วันใด วันหนึ่งในเดือนนี้จัดงานฉลอง

พอถึงวันดังกล่าวของทุกปี มุสลิมจะจัดงาน "วันเมาลิด" เพื่อรำลึกถึงคุณงามความดีของท่าน นบีมุหัมมัด นอกจากเพื่อหมายถึงวันสมภพแล้ว ยังเป็นการรำลึกถึงวันที่ท่านลี้ภัยจากนครมักกะห์ ไปสู่นครมาดีนะห์ และเป็นวันมรณกรรมของท่านอีกด้วย

ธรรมะสัญจร

ในปัจจุบัน สังคมมีความเจริญก้าวหน้าด้วยวิทยาการสมัยใหม่ คนส่วนใหญ่จึงยึดติดอยู่กับความสำเร็จทางวัตถุกันมาก จนขาดความเอาใจใส่ในเรื่องศีลธรรมคุณธรรม ปัญหาต่างๆจึงเกิดขึ้นตามมา เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาเยาวชน ปัญหายาเสพติด เป็นต้น ส่วนหนึ่งเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขด้วยศีลธรรมและคุณธรรม

เพื่อเป็นการได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้สภาพวิถีการดำเนินชีวิตในบริบทสภาพแวดล้อมที่แตกต่างนำไปสู่การเรียนรู้ ประสบการณ์ แนวคิดระหว่างพุทธศาสนิกชนและเป็นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมที่พึงประสงค์ที่ต้องใช้การฟื้นฟูและบำบัดทางจิตใจให้กับประชาชน

ประเพณีรอมฎอน

เดือนรอมฎอนเป็นเดือนอันประเสริฐยิ่งสำหรับชาวมุสลิมทั่วโลก เป็นเดือนที่มุสลิมถือศีลอดทั้งเดือน ด้วยเหตุนี้จึงเรียกกันอีกชื่อหนึ่งว่า เดือนบวช และถือว่าเป็นเดือนที่สำคัญที่สุดเดือนหนึ่ง มุสลิมจะต้องอดอาหารเพื่อที่จะได้มีความรู้สึกถึงคนที่ไม่ได้รับการดูแลจากสังคม เช่น คนยากจน เป็นต้น การถือศีลอด มาจากภาษาอาหรับว่า "อัศ-เศอม"หรือ "อัศ-ศิยาม" ในทางภาษามหมายถึง การละ การงด การระงับยับยั้ง การควบคุม ครองตน เช่น การละความชั่ว ยับยั้งสิ่งต่างๆ ที่เกิดจากอารมณ์ฝ่ายต่ำ ส่วนความหมายในทางศาสนา หมายถึงการละเว้นการบริโภคอาหาร เครื่องดื่ม การร่วมสังวาสระหว่างรุ่งสางจนตะวันตกขอบฟ้า งดเว้นการพูดจาโกหกเหลวไหลไร้สาระ เว้นจากการประพฤติชั่วทั้งโดยลับและเปิดเผย ซึ่งในเดือนรอมฎอนนี้ให้ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามตักตวงในการทำความดี และละเว้นการทำความชั่วทั้งปวง เพื่อแสดงความศรัทธาและจงรักภักดีด้วยเจตนาที่บริสุทธิ์ (ซูโกร) ต่ออัลลอฮ (ซบ.) และมุสลิมควรปฏิบัติศาสนกิจเพิ่ม นอกเหนือจากศาสนกิจ ที่บังคับในวันปกติ (การละหมาด 5 เวลา) อาทิเช่น การละหมาดตะรอเวียะ บริจาคทาน(ซากาต) อ่านอัลกรุอ่าน และเลี้ยงอาหารแก่ผู้ถือศีลอดเหล่านี้เป็นต้น ซึ่งผู้ที่ทำความดีในเดือนรอมฎอนนี้จะได้ผลบุญเป็นทวีคูณ จากเดือนปกติ ในทางตรงข้ามหากกระทำความชั่วในเดือนนี้ก็จะได้รับการลงโทษที่เป็นทวีคูณเช่นกัน ชาวมุสลิมทั่วโลกจึงให้ความสำคัญในเดือนนี้เป็นอย่างยิ่งและถือปฏิบัติกันอย่างเคร่งครัดเหมือนกันทั่วโลก

ประเพณีวันว่าง หมู่ที่ 2 บ้านท่าด่าน

ประเพณีวันว่าง เป็นประเพณีสงกรานต์ หรือประเพณีขึ้นปีใหม่ของคนไทย ซึ่งอยู่ในหัว
เดือนเมษายนของทุกปี ประเพณีวันว่างของชาวไทยภาคใต้ถือว่าเป็นวันสำคัญของชาวไทยพุทธ จะ
ทำกันในวันที่ 14-15 ค่ำ และแรม 1 ค่ำ เดือน 5 และห้ามกระทำการใดๆ ในช่วงวันนั้นด้วย เพราะ
ถือกันว่า ว่างเทวดา เทวดาไม่รักษาชีวิต ทำให้มีอันตรายได้ง่าย และต้องทำความสะอาดบ้านเรือน
สถานที่อยู่ อาศัย ไปวัด และจะมีการทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว ทรงน้ำ
พระพุทธรูป สรงน้ำพระภิกษุสงฆ์ ถวายภัตตาหารแด่ พระภิกษุสงฆ์ การรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่
เพื่อเป็นการแสดงความกตัญญูต่อบุคคลที่มีพระคุณและสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ และไปเยี่ยมญาติ
ที่อยู่ห่างไกล ซึ่งเป็นวิถีชีวิตและขนบธรรมเนียมอันดีงามของไทย และเป็นการสร้างสัมพันธ์อันดี
ระหว่างเยาวชน ผู้สูงอายุและชุมชน ซึ่งประชาชนชาวไทยพุทธตำบลดอนรักได้ถือปฏิบัติกันมา
ยาวนานและทำต่อเนื่องกันมาทุกปี

ประเพณีวันว่าง หมู่ที่ 4 บ้านคลองขุด

ประเพณีวันว่าง เป็นประเพณีสงกรานต์ หรือประเพณีขึ้นปีใหม่ของคนไทย ซึ่งอยู่ในห้วงเดือนเมษายนของทุกปี ประเพณีวันว่างของชาวไทยภาคใต้ถือว่าเป็นวันสำคัญของชาวไทยพุทธ เป็นการว่างเว้นจากการทำงานทุกชนิด และให้ประกอบกิจกรรม ทำบุญตักบาตร ฟังธรรมเทศนา สรงน้ำพระพุทธรูป ถวายภัตตาหารแด่พระภิกษุสงฆ์ ปล่อยนกปล่อยปลา แสดงความกตัญญูกตเวทิตา รดน้ำขอพรผู้ใหญ่เพื่อเป็นการแสดงความกตัญญูกตเวทิต์ต่อผู้มีพระคุณและสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ และจะมีการทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว ซึ่งเป็นวิถีชีวิตและขนบธรรมเนียมอันดีงามของไทย และเป็นการสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างเยาวชน ผู้สูงอายุและชุมชนซึ่งประชาชนชาวไทยพุทธตำบลดอนรักได้ถือปฏิบัติกันมายาวนานและทำต่อเนื่องกันมาทุกปี

ประเพณีวันรายอออีตลพัตร์

ประเพณีวันฮารีรายอ เป็นประเพณีที่จัดขึ้นภายหลังการชำระล้างกายใจให้บริสุทธิ์จากการถือศีลอดในเดือนรอมฎอน มุสลิมจะมีการเฉลิมฉลองและงานรื่นเริงประจำปี ซึ่งในรอบหนึ่งปีมุสลิมจะมีวันการฉลองรื่นเริง ๒ ครั้ง คือ วันอีตลพัตร์(รายอปอซอ) และวันอีตลฮัจญฮา(รายอฮายี) วันอีตลพัตร์ ตรงกับวันขึ้น ๑ ค่ำ เดือนเชาว์วาล (เดือน ๑๐ ของปฏิทินอิสลาม) วันนี้ถือเป็นวันออกบวช หลังจากที่มุสลิมถือศีลอด(ปอซอ) มาแล้วในเดือนรอมฎอนเป็นเวลา ๑ เดือน ดังนั้นเมื่อพ้นจากการถือศีลอด ก็จะมีงานเฉลิมฉลอง คือ วันอีตลพัตร์ หรือ วันรายอปอซอ ตามภาษามลายูถิ่นของคนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งหมายถึง วันที่เวียนมาสู่สภาพเดิม ซึ่งในวันนี้จะเป็นวันที่มุสลิมมีความรื่นเริง โดยจะเห็นรูปแบบลักษณะเฉพาะพิเศษในวันนี้ คือ เสียงตักบิร (เชิญชวนละหมาด) ตั้งแต่ช่วงกลางคืนที่มีการเห็นดวงจันทร์คืนรายอ จนกระทั่งเช้าก่อนละหมาดรายอ

อนุรักษ์และสืบทอดศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

เพื่อเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวของอำเภอหนองจิก และของจังหวัดปัตตานีให้ดำรงเอกลักษณ์ความเป็นตัวตนของพื้นที่บนพื้นฐานของวิถีและประเพณีวัฒนธรรมอันดีงาม ที่จะอนุรักษ์สืบสานให้กับชนรุ่นหลังอย่างกลมกลืน และประชาชนทั่วไปทั้งในและนอกพื้นที่ได้รับรู้ รับทราบในวงกว้างอันจะนำสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน และสามารถเพิ่มรายได้เพิ่มช่องทางการทำมาหารายได้อีกทางหนึ่งของคนในพื้นที่ และคนเห็นโอกาส ซึ่งเชื่อว่าจะเป็นหน้าเป็นตาให้กับอำเภอหนองจิก และจังหวัดปัตตานี ในเวลาอันใกล้อย่างแน่นอนและหากได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากจังหวัดปัตตานี ก็จะเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่จะพลิกผันวิถีวัฒนธรรมจะเป็นแบบอย่างให้ชนรุ่นหลังได้เห็นความสำคัญพร้อมที่จะสืบสานให้รุ่งเรืองเด่นชัดต่อไป

ประเพณีวันรายออิดิลอัฎฮา

วันฮารีรายออิดิลอัฎฮา เป็นวันอีด หรือวันตรุษของชาวมุสลิม ช่วงเช้าจะมีการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ฟังบรรยาย (คุตบะห์) เพื่อแนะแนวทางชีวิตด้านความศรัทธาที่กระตุ้นเตือนให้ปฏิบัติแต่ความดีละเว้นความชั่ว และปฏิบัติตามแนวทางของอิสลาม เพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ขณะนั่งฟังนั้นทุกคนจะอยู่ในความสำรวม สงบนิ่ง ตั้งใจฟัง ไม่พูดจาใด ๆ ทั้งสิ้น และเมื่ออิหม่ามอ่านคุฏบะฮ์จบแล้ว อิหม่ามจะขอพรจากพระองค์อัลลอฮ์เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ตนเอง และบรรดามุสลิมที่มาร่วมประกอบพิธีกรรม จะมีการขอภัยต่อกันโดยผู้น้อยจะเข้าไปขอภัยผู้อาวุโสกว่า หลังจากนั้นจะมีการเชือดสัตว์พลี แล้วจะทำ กุรบาน แจกจ่ายเนื้อ เพื่อเป็นทานแก่ญาติมิตร สัตว์ที่ใช้ในการเชือดพลีได้แก่ อุฐ วัว แพะ เป็นการขัดเกลาจิตใจของมนุษย์ให้เป็นผู้บริจาคน เป็นการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนมนุษย์และเพื่อเป็นการกระตุ้นให้มุสลิมได้รำลึกถึงวีรประวัติแห่งความศรัทธาต่อพระเจ้าและการเสียสละอันสูงส่งของนบีอิบรอฮีมและนบีอิสมาอิล และในวันฮารีรายออชาวมุสลิม จะเดินทางกลับภูมิลำเนาของตนมาร่วมประกอบพิธีกรรมทางศาสนาโดยพร้อมเพรียงกัน ได้พบปะ สังสรรค์กับเพื่อน ญาติพี่น้อง เพื่อจะได้ขอภัยต่อกัน

ตาดีกาสัมพันธ์

โครงการจัดกิจกรรมตาดีกาสัมพันธ์ เป็นโครงการที่บูรณาการร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลดอนรักกับชมรมครูตาดีกาในพื้นที่ตำบลดอนรักทุกแห่งให้เข้ามามีบทบาทในการจัดกิจกรรมร่วมกัน รวมถึงประชาชนในพื้นที่ได้ร่วมกันจัดกิจกรรม และในการจัดกิจกรรมแต่ละหมู่บ้านที่มีโรงเรียนตาดีกาจะมีการสลับหมุนเวียนกันไปตามความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมดังกล่าวและเป็นโครงการที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี เนื่องจากการเรียน การสอนในตาดีกาเป็นวัฒนธรรมประเพณีที่งดงามของศาสนาอิสลาม เป็นแหล่งเรียนรู้ทางศาสนา และฝึกฝนให้เด็กเติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพตามหลักศาสนา ซึ่งการสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมตาดีกานั้น ก็เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้เด็กได้มีแรงกระตุ้น แรงจูงใจ และแรงผลักดัน ให้รู้จักคุณค่าของตนเอง ได้แสดงความสามารถเฉพาะตัวได้อย่างเต็มที่ และมีการพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ เพื่อที่ก้าวสู่การเรียนรู้ในอนาคต และสร้างความเชื่อมั่นในการเข้าร่วมการแข่งขันตาดีกาในระดับต่าง ๆ จนถึงการแข่งขันในระดับที่สูงขึ้น นอกจากนี้ กิจกรรมตาดีกายังเป็นการสร้างความสนุกสนาน เพลิดเพลิน สร้างความสามัคคีให้กับเด็ก ผู้ปกครอง และประชาชนในพื้นที่และเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชนภายใต้กรอบของศาสนา

จริยธรรมสัจจร

เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นร่วมกันทำความดีให้ชุมชน เกิดความสันติสุข ด้วยการเอาศาสนาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต และให้ห่างไกลจากยาเสพติด องค์การบริหารส่วนตำบลดอนรักจึงได้จัดทำโครงการฝึกอบรมจริยธรรมสัจจร โดยเชิญชวนประชาชนที่สนใจ พร้อมผู้นำศาสนา ผู้นำหมู่บ้าน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดอนรักเข้าร่วมกิจกรรม โดยจะสัจจรไปอบรมด้านศาสนาอิสลาม ณ จังหวัดพัทลุง ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนได้มีแนวคิดในการดำเนินชีวิตแบบอิสลามที่นำมาซึ่งความสันติสุขและเกิดความสามัคคีในชุมชน และทำให้ประชาชนได้เข้าใจหลักจริยธรรมและถือแนวทางการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง และสามารถนำแนวทาง ทศนคติ มาปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้เจริญก้าวหน้า ห่วงไกล ยาเสพติด ปลอดภัย เป็นชุมชนที่เข้มแข็งอย่างยั่งยืนต่อไป

ประเพณีกวนอาซุร

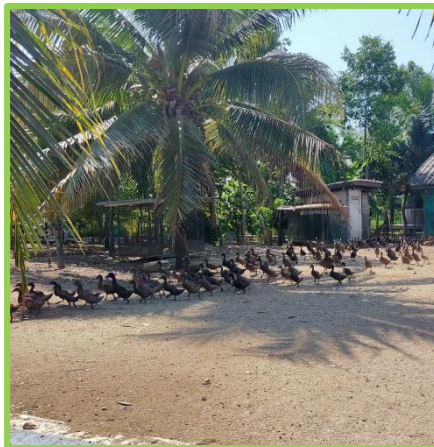

ความเป็นมาของการกวนข้าวอาซุร หรือกวนขนมอาซุรนั้น สืบเนื่องจากได้เกิดน้ำท่วมใหญ่ในสมัยศาสนานูฮ (อล) (หนึ่งในศาสดาของศาสนาอิสลาม) หรือศาสดาโนอาห์ (อล) (หากใครเคยดูหนังฝรั่ง ที่มีเหตุการณ์น้ำท่วมโลก และมีการนำสัตว์เป็นคู่ๆ ขึ้นเรือใหญ่) ทำให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สิน ไร่นาของประชาชนและสาวกของศาสนานูฮ (อล) ทำให้เกิดสภาพขาดแคลน ผู้คนทั่วไปอดอาหาร ท่านศาสนานูฮ (อล) จึงประกาศให้ผู้ที่มีสิ่งของเหลือพอจะรับประทานได้ ให้เอามารวมกัน และให้เอาของเหล่านั้นมากวนเข้าด้วยกัน เพื่อให้ทุกคนได้รับประทานอาหารกันโดยทั่วหน้า และยังผลให้เกิดความสามัคคีกลมเกลียวในหมู่ชน

คำว่า อาซุร เป็นภาษาอาหรับ แปลว่า การผสม การรวมกัน คือการนำสิ่งของที่รับประทานได้หลายสิ่งหลายอย่างมากรวมกัน การกวนข้าวอาซุร (ขนมอาซุร) เป็นประเพณีท้องถิ่นของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ คำว่า"อาซุร" เป็นภาษาอาหรับ แปลว่า การผสม การรวมกัน ซึ่งการกวนอาซุร มักนิยมทำกันประมาณช่วงเดือนพฤศจิกายนของทุกปี และหรือตรงกับวันที่ 10 ของเดือนมูฮัรรัม อันเป็นเดือนแรกของฮิจเราะห์ศักราชตามศาสนาอิสลาม

2. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตร

โคกหนองนา และการทำเกษตรแบบผสมผสาน

นายโชติช่วง จินธาดา อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 39/1 หมู่ที่ 2 ตำบลอนรัก อำเภอนองจิก
จังหวัดปัตตานี โทร. 081-8096998

คนหนุ่มไฟแรง จบการศึกษาระดับปริญญาตรี แต่ไม่ได้ยึดติดกับใบปริญญา อาศัยพื้นที่หมู่
ที่ 2 บ้านท่าด่าน ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ปลูกพืชทุกอย่างที่กินได้ และเลี้ยงสัตว์ต่างๆสามารถ
นำผลผลิตไปขายได้ สามารถเลี้ยงครอบครัวได้ พืชที่ปลูก ได้แก่ ปลูกกล้วย ต้นมะพร้าว น้ำหอม
ต้นทุเรียน ต้นลองกอง ปลูกพริก ปลูกมะเขือ ปลูกมะกรูด ทั้งหมดนี้เป็นพืชที่หมุนเวียนให้ผลผลิต
ตลอดทั้งปี มีบ่อเลี้ยงปลาหลายบ่อ เลี้ยงไก่ เลี้ยงเป็ด เลี้ยงแพะ และแกะ สามารถดำรงชีวิต
แบบพอเพียงได้ ตามแนวทฤษฎีเกษตรพอเพียงโคกหนองนาโมเดล

3. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรม

การทำที่วางคัมภีร์อัล-กรุอ่าน

นายชาฮีดัน แวกะจิ อาศัยอยู่ที่บ้านเลขที่ 37/3 หมู่ที่ 1 ตำบลดอนรัก
อำเภอหนองจิกปัตตานี โทร. 063-3503243

ด้วยความสามารถที่มีอยู่ติดตัว โดยที่เขาไม่ได้ไปฝึกหรือร่ำเรียนวิทยายุทธจากคนอื่น ถือว่า
เป็นความสามารถเฉพาะบุคคล สมควรที่ยกย่อง เชิดชู และอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น วัสดุ
ที่ทำเป็นไม้ และอุปกรณ์อื่น ๆ สามารถสร้างรายได้เสริมให้กับครอบครัวได้พอสมควร

4. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการทำขนม

4.1 การทำขนมเจาะหู

นางปรริดา ยอดสร้อย อยู่บ้านเลขที่ 12 หมู่ที่ 4 ตำบลดอนรัก อำเภอหนองจิก
จังหวัดปัตตานี โทร. 086-7487857

ขนมเจาะหู ขนมที่บางคนอาจไม่เคยได้ยินชื่อ ขนมชนิดนี้รูปร่างหน้าตาจะเหมือนโดนัทอันเล็ก เคยอ่านเจอนะคะว่าทุกชาติจะมีขนมที่ทำจากแป้งทอด ถ้าของฝรั่งมันท ของไทยเราเห็นจะมีขนมชนิดนี้ละค่ะ ขนมเจาะหู ประวัติของขนมชนิดนี้ที่พอทราบคือ ขนมเจาะหูนี้จะใช้ในช่วงใช้ในการทำบุญสารทเดือนสิบหรือที่รู้จักกันดีว่าคืองานทำบุญชิงเปรตค่ะ เชื่อว่าขนมนี้เป็นเหมือนเงินที่จะนำไปใช้ในนรก ฟังเรื่องราวแล้วอาจน่ากลัวสักหน่อยแต่เป็นเรื่องของพิธีกรรมและความเชื่อของแต่ละท้องถิ่นที่จะแตกต่างกันไป สะท้อนออกมาผ่านวัฒนธรรมการกินค่ะ

4.2 การทำขนมกะละแม

นายนิโษะ ยูณู อยู่บ้านเลขที่ 122 หมู่ที่ 7 ตำบลดอนรัก อำเภอหนองจิก
จังหวัดปัตตานี โทร. 062-0609995

ขนมกะละแม เป็นภูมิปัญญาที่ทำกันมาตั้งแต่โบราณเริ่มทำมาประมาณ 50 กว่าปีแล้ว โดยมีส่วนผสมได้แก่ กะทิ น้ำตาลทราย น้ำตาลปีป น้ำมัน แป้งข้าวเหนียว แป้งข้าวเจ้า และเกลือ ขนมกะละแมมี 3 ชนิด คือ กะละแมใบเตย กะละแมข้าวเจ้า และกะละแมข้าวเหนียว ขนมกะละแมถือเป็นการช่วยอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมอันเก่าแก่และมีคุณค่าของตำบลเราให้คงอยู่ สร้างความภาคภูมิใจและสร้างชุมชนให้ยั่งยืน

5. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านแพทย์แผนโบราณ

5.1 หมอตำแย

นางลีเยาะ ตาเห อยู่บ้านเลขที่ 18/1 หมู่ที่ 6 ตำบลอนรัก อำเภอนongจิก จังหวัดปัตตานี โทร.081-3109566 ปัจจุบันมีอายุ 73 ปี เริ่มรักษาได้ตอนมีอายุ 58 ปีโดยประมาณ และมีคนมาใช้บริการรักษารวันละ 5 – 6 คนโดยประมาณ

หมอตำแย เป็นผู้ที่ทำให้การดูแลแม่และเด็กตั้งแต่ระยะตั้งครรภ์ ช่วงคลอด และหลังคลอดโดยเป็นผู้ให้คำแนะนำด้านอาหาร เป็นผู้ทำคลอด และดูแลการอยู่ไฟหลังการคลอดเพื่อฟื้นฟูร่างกายเข้าสู่สภาวะปกติ

การฝากท้อง

เมื่อหญิงตั้งครรภ์จะไปทำพิธีเพื่อขอให้หมอตำแยเป็นผู้ดูแลในระหว่างตั้งครรภ์ เรียกว่าการตั้งราด ฝากท้องกับหมอตำแยเสียเงินค่าฝากท้องเป็นทำนองเงินค่ามัดจำตามธรรมเนียม 24 บาทหรืออาจ

อย่างน้อยกว่านี้เท่าไรก็ตามเรื่องแล้วแต่ฐานะของผู้ฝาก ถ้ามีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นเกี่ยวกับเรื่อง
ครรรค์ ก็ไปตามหมอต้าเฒ่ามาช่วยเหลือได้ไม่ว่าเวลาใดตาม

ข้อห้ามของหมอต้าเฒ่า

ห้ามบอกพ่อแม่เด็กและญาติพี่น้องว่าเด็กในท้องเป็นหญิงหรือชาย เช่น พอแม่ท้องได้สักแปดเดือน
หมอต้าเฒ่าคลำดูก็รู้เพศเด็กแล้ว ไม่มีการห้ามเรื่องการทำแท้งและทำหมันไว้อย่างเด่นชัด คน
โบราณกล่าวไว้ว่า เพียงจับมดลูกพลิกด้วยวิธีต่าง ๆ ก็สามารถทำแท้ง และทำหมัน รวมทั้งทำให้
เด็กออกมาไม่ได้อย่างง่ายดาย

5.2 หมอพื้นบ้าน

นายเจชะโฮะ เจสอเหาะ อยู่บ้านเลขที่ 121 หมู่ที่ 7 ตำบลดอนรัก อำเภอหนองจิก
จังหวัดปัตตานี โทร.065- 0896312 ปัจจุบันมีอายุ 75 ปี เริ่มรักษาได้ตอนมีอายุ 35 ปี
โดยประมาณ และมีคนมาใช้บริการรักษารวันละ 5 – 10 คนโดยประมาณ

เป็นหมอพื้นบ้าน หมอสมุนไพร และหมอขลิบหนังหุ้มปลายอวัยวะเพศชาย ก่อนจะทำการ
รักษาจะต้องมีค่าครู 22 บาท/ครั้ง และเมื่อรักษาเสร็จแล้วคนไข้อาจจะมอบเงินให้กับหมอที่รักษา
เพื่อแสดงความขอบคุณตามความพอใจของคนไข้

6. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านภาษาและวรรณกรรม

6.1 จัดสอนอัล-กรูอ่าน

ตำบลดอนรักมีประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามประมาณร้อยละ 75 ของประชากรทั้งหมด มีการดำเนินชีวิตตามแนวทางของศาสนาอิสลาม ชาวมุสลิมจึงปลูกฝังให้บุตรหลานได้เรียนรู้วิถีแบบมุสลิมตั้งแต่เยาว์วัย โดยจะส่งให้บุตรหลานเข้าโรงเรียนสอนศาสนาขั้นพื้นฐานเพื่อสอนให้เรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติศาสนกิจอันเป็นข้อบังคับตามหลักปฏิบัติของศาสนาอิสลาม และเรียนรู้หลักศรัทธาของมุสลิม ดังนั้นชุมชนมุสลิมจึงมีสถานที่สำหรับเรียนศาสนาอิสลามขั้นพื้นฐาน มักจะใช้มัสยิดหรือบริเวณมัสยิดเป็นส่วนใหญ่ โดยมีวิทยากรที่มีความรู้ด้านการสอนอัล-กรูอ่าน มาสอนให้แก่เยาวชน และประชาชน ทั้งนี้เชื่อเป็นอย่างยิ่งว่าชุมชนใดที่ปฏิบัติอยู่ในแนวทางของศาสนาอย่างเคร่งครัด จะทำให้สังคมนั้นดำเนินชีวิตอยู่ในประเพณีอันดีงาม มีความสามัคคีในชุมชน และปราศจากการทำผิดอย่างรุนแรงตามที่ศาสนาห้าม

6.2 จัดสอนศาสนาอิสลามขั้นพื้นฐาน

ตำบลดอนรักมีประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามประมาณร้อยละ 75 ของประชากรทั้งหมด มีการดำเนินชีวิตตามแนวทางของศาสนาอิสลาม ชาวมุสลิมจึงปลูกฝังให้บุตรหลานได้เรียนรู้ชีวิตแบบมุสลิมตั้งแต่เยาว์วัย โดยจะส่งให้บุตรหลานเข้าโรงเรียนสอนศาสนาขั้นพื้นฐาน เพื่อสอนให้เรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติศาสนกิจอันเป็นข้อบังคับตามหลักปฏิบัติของศาสนาอิสลาม และเรียนรู้หลักศรัทธาของมุสลิม ดังนั้นชุมชนมุสลิมจึงมีสถานที่สำหรับเรียนศาสนาอิสลามขั้นพื้นฐาน มักจะใช้มัสยิดหรือบริเวณมัสยิด เป็นส่วนใหญ่ โดยมีวิทยากรที่มีความรู้ด้านศาสนา มาสอนให้แก่เยาวชน ทั้งนี้เชื่อเป็นอย่างยิ่งว่าชุมชนใดที่ปฏิบัติอยู่ในแนวทางของศาสนาอย่างเคร่งครัด จะทำให้สังคมนั้นดำเนินชีวิตอยู่ในประเพณีอันดีงาม มีความสามัคคีในชุมชน และปราศจากการทำผิดอย่างรุนแรงตามที่ศาสนาห้าม